

ใบงาน เรื่อง ถอดคำประพันธ์บทเสภาสามัคคีเสวก ตอน สามัคคีเสวก
 หน่วยการเรียนรู้ที่ ๕ เรื่องคุณค่างานวรรณคดี แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๔ เรื่อง บทเสภา
 สามัคคีเสวก ตอนวิศกรรมมาและสามัคคีเสวก ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒

ประการหนึ่งพึงคิดในจิตมั่น	ว่าทรงธรรมเหมือนบิดาบังเกิดหัว
ควรเคารพยำเียงและเกรงกลัว	ประโยชน์ตัวนี้ก็น้อยหน้อยจะดี
ควรนึกว่าบรรดาข้าพระบาท	ล้วนเป็นราชบริพารพระทรงศรี
เหมือนลูกเรืออยู่ในกลางหว่างวารี	จำต้องมีมิตรจิตรสนิทกัน
แม่ลูกเรือเชื่อถือผู้เป็นนาย	ต้องมุ่งหมายช่วยแรงโดยแข็งขัน
คอยตั้งใจฟังบังคับกับปีติัน	นาวานั้นจึงจะรอดตลอดทะเล
แม่ลูกเรืออวดดีมีทิฐิ	และเริ่มริเฉโกยุ่งโยเส
เมื่อคลื่นลมแรงจัดซัดโซเซ	เรือจะเหล่ระยาคว่าไป
แม้ต่างคนต่างเถียงเถียงแก่งแย่ง	นายเรือจะเอาแรงมาแต่ไหน
แม้ไม่ถือเครื่องคองตรงวินัย	เมื่อถึงคราวพายุใหญ่จะครวญคราง
นายจะสั่งสิ่งใดไม่เข้าจิต	จะต้องติดตันใจให้ขัดขวาง
จะยุ่งแล้วยุ่งเล่าไม่เข้าทาง	เรือก็คงอับปางกลางสาคร
ถึงเสวีที่เป็นข้าฝ่าพระบาท	ไม่ควรขาดความสมัครสมมิต
ในพระราชสำนักพระภูธร	เหมือนเรือแล่นสาครสมุทรไทย
เหล่าเสวกตกที่กะลาสี	ควรคิดถึงหน้าที่นั้นเป็นใหญ่
รักษาตนเครื่องคองตรงวินัย	สมานใจจงรักพระจักรี
ไม่ควรเลือกที่รักมักที่ชัง	สามัคคีเป็นกำลังพลังศรี
ควรปรองดองในหมู่ราชเสวี	ให้สมที่ร่วมพระเจ้าเราองค์เดียว

กระทรวงศึกษาธิการ, หนังสือเรียนรายวิชาพื้นฐานภาษาไทยวรรณคดีวิจักษ์ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒,
 (กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ สกสศ, ๒๕๕๔), ๔๐.